

Kodanikuühiskonna areng Ida-Virumaal: Strateegiline ülevaade

Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorumi 2014

Lõppdokument

Projekt „Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorum 2014: Osalemine, kaasatus ja koostöö“.

Projekti korraldaja: Sillamäe Lastekaitse Ühing

Projekti rahastab Siseministerium ja Kodanikuühiskonna Sihtkapital.

Projekti partnerid: Ida-Viru Maavalitsus, Ida-Viru Ettevõtluskeskus, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit ja teised.

Projekti toetasid: Kultuurministerium, Haridus- ja Teadusministerium, Eesti Energia, Toila Spa Hotell, Tallink Grupp, Kiviõli Linn, Jõhvi Vald ja Sillamäe Linn.

Foorumi korraldamist toetasid: Tartu Ülikooli Narva Kolledž, Ruf Ilutulestikud, Mozart Catering, SEBE ja meedia partnerid: Postimees, Den za Dnem, Virumaa Teataja, ERR, Lites TV ja palju teised.

Projekti veebileht: www.foorum2014.sscw.ee ja e-post: foorum2014@sscw.ee

SISUKORD

Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorum 2014	3
1. Sotsiaalne innovatsioon ja ettevõtlus ning avalike teenuste osutamine ja delegeerimine	4
Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad	4
2. Kodanikuharidus	6
Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad	6
3. Poliitika kujundamine ja selles osalemine	8
Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad	8
4. Vabäühenduste tegutsemisvõimekus ja -keskkond.....	10
Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad	10
5. Heategevus ja filantroopia (annetamine)	11
Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad	11
Viited:	13

Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorum 2014

Kodanikuühiskonna areng Ida-Virumaal: Strateegiline ülevaade

Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorumi 2014 lõppdokument

28.11.2014 toimus Jõhvis Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorum 2014. eesmärgiga arutleda maakonna kodanikuühiskonna arenguvõimalusi, arendada kaasamist ja mittetulundusühenduste omavahelist koostööd. Foorumist võttis osa kokku 135 inimest kellest enamus olid maakonna mittetulundusühenduste esindajad. Kohal oli ka osalejaid/kõnelejaid Riigikogust, Ida-Viru Maavalitsusest, Kodanikuühiskonna Sihtkapitalist, maakonna kohalikest omavalitsustest, ettevõtetest, haridusasutustest ja mujalt.

Käesolev dokument on Kodanikuühiskonna Foorumi lõppdokument, mis võtab kokku Foorumi ettevalmistamise jooksul tehtud eeltöö ja Foorumi lõppjärelused projekti peamistel alateemadel:

1. Sotsiaalne innovatsioon, ettevõtlus ja avalike teenuste osutamine
2. Kodanikuharidus
3. Poliitika kujundamine ja selles osalemine
4. Vabariikide tegutsemisvõimekus ja -keskkond
5. Heategevus ja filantroopia

Foorumi ettevalmistamiseks viidi läbi praktilist seminarid nendel alateemadel Narvas, Kiviõlis, Jõhvis, Sillamäel ja Kohtla-Järvel, kus osales kokku 135 mittetulundusühingute esindajat, kohaliku omavalituse ametnikku, haridusasutuste esindajaid ja teiste huvigruppide liikmeid. Seminaride tulemused koguti kokku ja töötati läbi grupijuhtide poolt ning võeti aluseks Foorumi jooksul toimunud töögruppides. Igal töögrupil oli oma teema mida juhtisid oma valdkonna kaks eksperti. Iga töögrupi ülesandeks oli võtta kokku Foorumile eelnenud praktilised seminarid (mis toimusid samadel teemadel), arutleda nende tulemusi ja pakkuda omi lahendusi identifitseeritud probleemidele. Iga töögrupi tulemusena toodi välja olulisemad väljakutsed (3-5) iga teema kohta ja pakutud neile lahendused.

Tulemuste täiendamiseks viidi läbi veel üks praktiline seminar ja Foorumi töögrupp teemal rahvusvaheline koostöö, mis arutles probleemide lahendamise võimalikkust rahvusvahelise koostöö kaasabil. Selle suuna tulemused on integreeritud teiste alateemade alla.

Ekspertide ja grupijuhtidena panustasid dokumendi valmimisse: Age Tomson, Ene Eha Urbala, Irina Golikova, Eva Truuverk, Ivan Lavrentjev, Kadi Sumberg, Krista Pedak, Kristjan Kaldur, Maris Jõgeva, Piet Boerefijn, Vassili Golikov ja Zanna Bober.

1. Sotsiaalne innovatsioon ja ettevõtlus ning avalike teenuste osutamine ja delegeerimine

Sissejuhatus teemasse

Selleks, et oleks arusaadavam, mida selle alateema all on mõeldud, toome siinkohal lühidalt välja käsitletud mõistete seletuse. Allikas: Kodanikuühiskonna Arengukava 2015 - 2020

Sotsiaalne innovatsioon - Sotsiaalse innovatsiooni all mõeldakse loominguulisi ning uusi väärtusi loovaid lahendusi ühiskondlikele probleemidele, millel on pikaajaline mõju ja mis tõstavad inimeste heaolu. Sotsiaalne innovatsioon on uued ideed, tooted, teenused ja mudelid, mis ühelt poolt vastavad ühiskondlikele vajadustele (ja teevad seda tõhusamalt kui alternatiivne lahendus) ning loovad uusi sotsiaalseid suhteid ja koostööd.

Kodanikuühendused kui partnerid avalike teenuste osutamisel - Partnerlus avalike teenuste osutamisel on olukord, kus vabaühendused või eraettevõtted osutavad avalikke teenuseid koostöös avaliku sektoriga. Levinuim vorm on lepinguline delegeerimine, praktikas esineb ka muid vorme nagu sihtotstarbeliste toetuste eraldamine, AE-koostöö (ingl public-private partnership, PPP) projektid jpm. Lepinguline delegeerimine on avaliku teenuse või tugifunktsiooni täitmiseks andmine eraettevõttele, vabaühendusele või teisele avaliku sektori organisatsioonile.

Sotsiaalne ettevõtlus -Sotsiaalne ettevõtlus tähendab uusi, loovaid lahendusi pikaajalistele probleemidele ühiskonnas. Kitsamalt tähendab sotsiaalne ettevõtlus ärilise tegevuse sidumist ühiskondliku eesmärgiga, tehes seda oma toodete-teenuste müügiga. Sotsiaalne ettevõtte on organisatsioon, mis tahab lahendada mõnda ühiskonna kitsaskohta. Sotsiaalsed ettevõtted võivad olla nii äriühingud kui mittetulundusühingud. Sotsiaalne ettevõtte tegutseb mingi konkreetse ühiskondliku eesmärgi saavutamise nimel, kasutades selleks ettevõtlusega teenitud tulu.

Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad

Probleem nr 1. Inimressurssi ei ole piisavalt või inimesed ei ole piisavalt kvalifitseeritud ei ühenduste ega kohaliku omavalitsuse tasandil.

Lahendusstrateegiad:

1. Suurendada kohalike omavalitsuste ametnike kompetentsust sotsiaalse ettevõtluse teemal läbi koolituste.
2. Suurendada ühenduste hulka, kes suudaks sotsiaalset ettevõtlust oma kogukonnas vedada läbi koolituste.
2. Suurendada ühenduste seas arusaama sotsiaalsest ettevõtlusest kui vahendist, mis kas ühendatud võrgustiku all või mitte võimaldab läbi viia organisatsiooni ja tema tegevuse eeskostet.

Probleem nr 2. Vähene valmisolek ja võimekus toetada sotsiaalset innovatsiooni ja ettevõtlust, tellimuse puudus KOVi poolt

Lahendusstrateegiad

1. Tegeleda rohkem partnerite vaheliste suhete ja sidemete ja võrgustiku üles ehitamise ja toetamisega sotsiaalses sfääris (MTÜd, KOVID, ettevõtjad ja kasusaajad)
2. Levitada rohkem informatsiooni ja suurendada teadlikkus sotsiaalse ettevõtluse ja avalike teenuste delegerimise kohta eriti just peamiselt venekeelses kogukonnas ja omavalitsustes
3. Kohaliku omavalitsuste seas huvikaitse töö tugevam korraldamine, mis aitaks omavalitsustel näha ühendusi kui tugevaid partnereid omavalitsustele, kes o konkurentsivõimelised ja pakuvad kvaliteetset teenust

Probleem nr 3 Sotsiaalpsühholoogiliste probleemide domineerimine inimeste peades. Puudub kohanemisvõime ja arusaam muutuste tagajärgedest

Lahendusstrateegiad

1. Pidev teadlikkuse tõstmine ja info levitamine vene keeles, mentorlusprogramm vene keeles, koolituste korraldamine sotsiaalse ettevõtluse ja innovatsiooni kohta. Investeerida arenguvõimelistesse organisatsioonidesse kes on jätkusuutlikud.
2. Abi/Tugi partnerite otsimisel, koolitamine partnerlussuhete loomise kohta ning koostöö edendamine meediaga.
3. Korraldada uuring sotsiaalse ettevõtluse vajalikkusest KOVIDes. Uurida, mis alad on täidetud, kus vajadus on suurem.

2. Kodanikuharidus

Sissejuhatus teemasse

Kodanikuhariduse all mõistetakse oskusi, teadmisi ja väärtushinnanguid, mis toetavad kodaniku aktiivset ja vastutustundlikku osalemist ühiskonnaelus, aidates kaasa selleks vajalike võimaluste, tahte ja pädevuse tekkimisele.

Enam kui pooled Eesti elanikest ei ole kokku puutunud kodanikualgatusliku tegevusega või ei ole (poliitiliselt) aktiivsed väljaspool valimisi. Seepärast on oluline keskenduda ka vene keelt kõnelevatele Eesti elanikele, et vähendada eesti- ja venekeelse informatsiooni lõhet.

Probleemiks on jätkuvalt ka kodanikuhariduse valdkonna killustatus, mida käsitleb ka hetkel kehtiv kodanikuühiskonna arengukava 2011-2014

Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad

Probleem 1: Erinevad osapooled ei tee koostööd kodanikuhariduse edendamisel, hea kodaniku kasvatamisel

Lahendusstrateegiad:

1. Noorte kaasamine temaatiliste programmide kaudu, mida viiakse ellu eri eesmärkidel - näiteks ajaloohuvi tekitamine - aga kaudselt õpitakse ka koostööd, omavahelist suhtlemist ja muid oskusi, mis vajalikud aktiivse kodaniku kasvatamisel.
2. Kaasata kodanikuharidus kui kooliprogrammi osa, näiteks Eesti Mittetulunduste ja Sihtasutuste Liidu kogukonnapraktika näitel. Kuid selle toimimiseks on vajalik, et õpetajatel oleks teadmisi sellest, millised ühendused nende ümbruskonnas toimetavad ja kuhu tegutsejaid oodatakse
3. Mentorprogrammide loomine, mis aga vajaksid
 - juhendajaid, kellel on oskused, valimisolek ja aeg nõustamiseks
 - eestvedajate/liidrite kasvatamine. Koolist seda kahjuks täna ei saa
 - õpetajate toetamine, et nad teaksid, kuidas oma ainesse siduda kodanikuhariduslikke aspekteKindlasti ei tohiks ootama jääda riigi poolset initsiatiivi vaid tegutseda kodanikualgatuse korras
4. Luua toimiv Ida-Virumaa kodanikuühenduste võrgustik kust ühendused saaks nõu ja abi ning millest võiks seda läbi kujuneda kodanikuhariduse tugevdamise mootor maakonnas ja liidrite kasvatamise koht
5. Ühenduste poolse avatuse suurendamine. Rohkem on vaja suhtumist, et noor on abiline, ressurss, mitte ei vaja kantseldamist
6. Kasuks tuleks ka noortekeskuste koostöö ettevõtetega

Probleem nr 2: Noored ei ole algatusvõimelised

Lahendusstrateegiad

1. Arvestada kodanikualgatustes – eelkõige noortele suunatud kodanikualgatustes – laste ja noorte reaalsete huvidega ja küsimustega, mis neid realselt kõige rohkem mõjutavad.

2. Kui infot koguda – näiteks erinevate ürituste, küsitluste või kampaaniate kaudu – siis tuleb ka tähelepanu pöörata sellele, et seda infot osataks kasutada uute strateegiate ja ettevõtmiste koostamisel
3. Olemasolevad kodanikeühendused ja kohalike omavalitsuste esindajad peavad võtma suuremat vastutust noorte algatusvõime eest ja rohkem suunama ja toetama noorte ideid ja algatusi ning arendama koostööd

Probleem nr 3: Täiskasvanud ei teadvusta kodanikuhariduse olulisust, sest kodanikuharidus lihtsalt ei jõua nendeni

Lahendusstrateegiad

1. Vanem põlvkond ei oska internetist vajalikku informatsiooni leida. Töötukassa annab infot ainult koolituste ja töövõimaluste kohta mitte ühendustes tegutsemise kohta. Seetõttu on vaja toetada inforuumi laiendamisele ja teadlikkuse suurendamisele suunatud ettevõtmisi
2. Võtta ette rohkem algatusi, mis suurendavad kodanikuühiskonnast eemal seisvate gruppide kokkupuuteid, isiklike ja otseseid kontakte vabaihendustega
3. Suurendada lapsevanemate teadmisi sellest kuidas kasvatada teadlikku ja aktiivset kodanikku oma lapsest.

3. Poliitika kujundamine ja selles osalemine

Sissejuhatus teemasse

Kaasamine on avaliku võimu tegevus, mille eesmärk on anda kodanikele või neid esindavatele ühendustele võimalus osaleda neid mõjutavate otsuste tegemisel, sh õigusloomes.

Kaasamine ja osalemine on sama tegevuse kaks poolt. Kaasaja muudab otsuse kujundamise avatuks ning algatab koostöö. Osaleja toob juurde oma ekspertiisi, esindab teatud huve ja seisukohti ning pakub lahendusi. Osalemine aitab tekitada ka omanikutunnet ja vastutust otsuse suhtes. Olemaks edukas kaasajana, on vaja mõista osalejate vajadusi ja osalemise võimalusi otsustamise etappides.

Kaasamise ja osaluse paranemist üldisemalt takistab kaasamise teemal kindla eestvedaja puudumine ning see, et kaasamine ei ole endiselt kohustuslik ja puudub mehhanism kaasamise hea tava järgimiseks. Samuti piirab kaasamise edenemist kinnijäämine harjumuspärastes osalusvormidesse ehk puudub arusaam mitmekesistest osalusvormidest – vähe kasutatakse uuenduslikke lahendusi nagu ühisloome, infotehnoloogilised lahendused või kitsamate gruppide kaasamist.

Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad

Probleem nr 1. Inimesed on passiivsed, ei tunne huvi otsuste ja nendes kaasärääkimise vastu

Lahendusstrateegiad

1. Muuta mõtteviisi, et minust ei sõltu midagi. Selleks saab parandada kodanikuhariduse võimalusi, aga leida ja kasutada erinevaid kaasamise ja kaasa rääkimise võimalusi, et anda inimestele otsustes kaasärääkimise kogemus
2. Eriti oluline on arutelude elavdamiseks ühiskonnas viia läbi rohkem referendumeid ja küsitlusi, mis sunnivad inimesi ühisasjadele mõtlema ja oma arvamuse põhjal valikuid tegema
3. Volikogude istungite salvestused peavad olema avaldatud ka internetis, mis lubaks kohalikel inimestel volikogu istungil toimunust ülevaate saada
4. Seaduse keel peab olema selge, arusaadav ja üheselt mõistetav
5. Otsustaja peab taastama usalduse enda vastu

Probleem nr 2. Otsustaja ei taha või ei oska kaasata, kuulata (omavalitsus ignoreerib probleemi)

Lahendusstrateegiad:

1. Eriti oluline on, et tagatud oleks kodanikuaktivistide järjekindlus oma huvide esindamisel
2. Samuti tuleks suurt tähelepanu pöörata vabaühenduste võimekusega tegelemisele, et nad oskaksid pakkuda argumenteeritud lahendusi
3. Osalised peavad olema orienteeritud koostööle ja valmis üles näitama vastastikku lugupidamist.
4. Eriti on vaja koolitada poliitilisi otsustajaid kaasamise teemal aga suuremal või väiksemal määral on kaasamiskoolitused olulised kõigile.
5. Otsustamisel peab suutma tagada, et üldised huvid on seatud erakonnahuvidest kõrgemale

6. Omavalitsust peaksid juhtima kodanikuühiskonna huvide eest seisjad aktivistid, kellel on kohalike elanike usaldus.

Probleem nr 3. Arusaamist, mõistmist, austust ja usaldust on kodanike ja võimu vahel vähe

Lahendusstrateegiad

1. Eriti oluline on tagada avaliku võimu läbipaistvus - kuidas ja miks otsused sünnivad
2. Taastada üks kord aastas poliitikute aruandekohustus valijate ees
3. 5% valijatest võiksid algatada saadiku tagasikutsumine - 5% valijatest võiksid olla selleks õigus, kuigi kuna valimised on salajased, see ettepanek omamoodi vastuoluline ja poliitiliselt manipuleeritav
4. Ametnikuna peaksid töötama spetsialistid, mitte poliitikud
5. Keelata poliitiliste ametikohtade loomine
6. Ametnik ei tohi aktiivses poliitikas osaleda, peab loobuma ühest või teisest staatusest.

4. Vabaihenduste tegutsemisvõimekus ja -keskkond

Sissejuhatus teemasse

Kodanikuühenduste tegutsemisvõimekuse ja elujõulisuse teema jaguneb suures plaanis viieks: õiguskeskkonda, ühenduste tugistruktuuri, ühenduste riigieelarvelist rahastamist, omatulu teenimist või majanduslikku jätkusuutlikkust ning ühenduste kohta käivat statistikat puudutav.

Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad

Probleem nr 1. Puudub arusaam sellest milline üldse on üks võimekas vabaihendus ja seetõttu ei osata selle suunas liikuda

Lahendusstrateegiad:

1. Edendada võimeka vabaihenduse kuvandit. Edendada teadmist sellest, et ühenduse tegevusel peavad olema läbipaistev mõju ja tulemus, suur juhtimisvõimekus ja erinevatest allikatest pärit rahastus, mis tagab jätkusuutlikkuse.
2. Tegeleda ühenduste võimekuse suurendamist takistavate teguritega nii isiklikul kui ühenduse ümbritseva keskkonna tasandil:
 - a) Teadmiste vähesus juhtimiseks – selgitada välja vajadused, pakkuda koolitusi, teha koostööd ja luua võimalusi koostööks ning kaasata vabatahtlikke.
 - b) Ühenduste tegevusel on ebaselge eesmärk – lugeda põhikirja, selgitada, et põhikiri tuleb koostada lähtudes tegevuse eesmärkidest, luua tegevuskavu ja strateegiaid ning vajadusel muuta põhikirja.
 - c) Ühenduste juhtidel ja liikmetel on madal motivatsioon tegutsemiseks – selgitada välja ootused, lubata inimestel endil tegutseda, kiita ja tunnustada inimesi, julgeda küsida, kaasata erinevate oskustega inimesi.
 - d) Ühenduste tegevus saavutab vähe kajastust meedias – rõhuda uuenduslikkusele ja kaasata erinevaid kanaleid.
 - e) Ühenduse siseselt delegeeritakse vähe – suurendada juhtkonna liikmete ja ühenduse laiema liikmeskonna omavahelist usaldust, ühistegevusi ja kaasamist ning seeläbi ka uute liikmete. Mitte karta ning leida organisatsioonist opositsionäär.
 - f) Ühenduse mugavus ja rahulolu – suurendada kokkupuuteid teiste mittetulundusühendustega, õppida teiste kogemusest, suurendada järjekindlust ja ambitsioone, mitte leppida vähemaga kui ühenduse reaalsed võimed on.
 - g) Oskamatus läbirääkimisi pidada - õppida teiste kogemusest
 - h) Uudseid lähenemisi on vähe nii ühenduste sees kui keskkonnas – lahenduseks kaasamine

5. Heategevus ja filantroopia (annetamine)

Sissejuhatus teemasse

Selleks, et oleks arusaadavam, mida selle alateema all on mõeldud, toome siinkohal lühidalt välja käsitletud mõistete seletuse. Allikas: Kodanikuühiskonna Arengukava 2015 - 2020

Annetamine

Annetus (ingl donation) on vabatahtlik rahaline või muu kingitus, millega ei kaasne kohustusi, vastuteenet ega teenuse osutamist. Annetus võib olla samas sihtotstarbeline. Igaüks saab osaleda annetamises ja igaüks saab otsesel või kaudsel moel annetamisest kasu.

Fundraising

Fundraisingu all peetakse silmas igasugust tegevust vabatahtlike toetuste otsimisel ja saamisel. Inglisekeelne fundraising tähendab ka teiste finantseerimisallikate otsimist, sh projekti- ja tegevustoetusi. Eesti keeles võib annetuste kogumise tähenduses kasutada ka mõistet „korjandus“.

Seni on vähe tähelepanu pööratud vabatahtlike toetuste otsimisele ja saamisele ehk veidi üldisemalt annetuste kogumisele (ingl fundraising), samuti strateegilisele filantroopiale ning selle seosele ettevõtlusega.

Ida-Virumaa probleemid ja võimalikud lahendusstrateegiad

Probleem nr 1. Vahendeid on igal pool vähe. Seetõttu päevakorral pigem kuidas asendada raha küsimine koostööga?

Lahendusstrateegiad

1. Kaasata ettevõtjad juba ürituste planeerimisse, et nad tunnetaksid oma osalust.
2. Teha eeltööd. Ettevõtjatel on olemas oma toetuspoliitika ja sponsorlusstrateegiad. Kaasata ettevõtjad kes kindlasti teema kohta tunnevad huvi ja võib eeldada, et nad on rohkem valmis panustama.
3. Edendada finantsilise jätkusuutlikkuse eesmärgil ka koostööd teiste sama valdkonna vabaihendustega, et koos ära teha suuremaid üritusi ja tõmmata ligi rohkem sponsoreid.

Probleem nr 2. Vabaihendusi ei usaldata.

Lahendusstrateegiad

1. Suurendada koostöö kaudu oma tutvusringkonda ja seeläbi usalduskrediiti,
2. Kasutada poliitikute abi ettevõtjateni jõudmiseks
3. Panna suuremat rõhku meedia kaasamisele ja ka üldisema teavitustöö tegemisele. Tagada tegevuste läbipaistvus ja mõju. Jaga/anna teada oma kogemusi ja oskusi

Probleem nr 3. Vabauhendused ei tee omavahel koostööd

Lahendusstrateegiad:

1. Väiksel turul palju tegijaid, raha hulk on piiratud. Suurendada teadlikkust sellest, et projektide koos kirjutamisel on suurem lootus raha saada, sest tagatud on parem mõjuulatus.
2. Mitte näha teises sama valdkonna vabauhenduses kui konkurenti vaid partnerit
3. Rohkem seljad kokku panema – ühinema teiste vabauhendustega. Või praktiseerida koostöölepingute tegemist ja elluviimist.

Probleem nr 4. Praegune annetuskultuur ei ole piisav, et vabauhendused saaksid sedakaudu oma jätkusuutlikkust tugevdada ning probleemidele annetuste kaudu püsivaid lahendusi luua.

Lahendusstrateegiad:

1. Alustada annetuskultuuri propageerimisega võimalikult varajases eas. Läbi laste on võimalik muuta – koolides saab rohkem hoolivust õpetada
2. Kaasata annetuskampaaniatesse kuulsused
3. Vabauhenduste juhtidele koolituste korraldamine Nende õpetamine ja harimine teemal kuidas annetusi koguda
4. Riiki kaasata MTÜde aitamisse – näiteks Poola 1% tulumaksuseadus
5. Annetajate ja annetuste kogujate tunnustamine ja tänamine teadlikkuse suurendamiseks ühiskonnas.
6. Püsiannetuse propageerimine – püsitoetuse olulisusest rääkimine
7. Käibemaksuseaduse muutmine – MTÜdele tagada soodustused kes tegelevad annetuste kogumise ja annetusvaldkonna vedamisega

Probleem nr 5. Vabatahtlikke on vähe või nad on kehvasti integreeritud ühenduse tegevusse

Lahendusstrateegiad:

1. Vanurite teadmiste ja aja kasutamine ühiskonna aitamisel
2. Tugevdada vabatahtlikkuse regionaalsust ja üldist regionaalset keskkonda erinevate huvigruppide kaasamiseks – nõudlus/pakkumine suhe – sinna alla peaks käima ka Vabatahtlike portaali muutmine regiooni põhiseks
3. Liidrite koolitamine ja kuulsuste kaasamine, keda tahetakse jälgida

Viited:

1. Kodanikuühiskonna arengukava aastateks 2015-2020. Koostamise ettepanek https://www.siseministeerium.ee/public/Koostamise_ettepanek.pdf
2. [Ida-Virumaa Arengukava 2014 - 2020](#)
3. Kodanikuühiskonna arengukava 2011 – 2014
4. http://www.siseministeerium.ee/public/KODAR_VV_.pdf (Uus kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 on koostamisel)
5. Projekti seminaride kokkuvõtted www.foorum2014.sscw.ee
<http://foorum2014.sscw.ee/seminaride-materjalid/>
6. „Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorum 2014“ projekti kodulehekülg
www.foorum2014.sscw.ee
7. [Ida-Virumaa Tegevuskava 2010-2014](#) (Uus Ida-Virumaa Tegevuskava 2015-2020 on koostamisel).
8. [Lõimuv Eesti 2020](#) (Lõimumisvaldkonna arengukava) lisaks vaata ülevaade <http://integratsioon.ee/>
9. [Noortevaldkonna arengukava 2014-2020](#)